

Doelstelling en werkzaamheden

De juridische bondgenoot

PILP is een advocatenkantoor zonder winstoogmerk, in de vorm van een stichting met ANBI-status. PILP is daarmee uniek in Nederland. In de afgelopen tien jaar hebben wij ons ontwikkeld tot expert op het gebied van mensenrechten, het geven van strategisch-juridisch advies en het voorbereiden en voeren van strategische juridische procedures in het algemeen belang.

Samen met en namens gemeenschappen, bewegingen, ngo's, belangenorganisaties en (andere) activisten hebben wij belangrijke zaken gevoerd en gewonnen. Het ging daarbij onder meer om het recht op water voor kinderen, het recht op demonstratie, discriminatie door banken en het recht op huisvesting. Daarnaast geven wij dagelijks juridisch advies aan maatschappelijke partners die steun zoeken in hun strijd voor rechtvaardigheid.

Procederen in het algemeen belang

Heel vaak is procederen niet het beste middel om in te zetten om verandering te bereiken. Maar soms kan een procedure in het algemeen belang wél een verschil maken. Het is dan ook belangrijk dat organisaties en groepen burgers in Nederland naar de rechter kunnen stappen om een zaak van collectief of algemeen belang voor te leggen. De regering en de Tweede Kamer nemen immers soms besluiten waarin niet alle belangen goed zijn meegenomen, of waarin bepaalde mensenrechten onvoldoende zijn afgewogen. De rechter kan, als sluitstuk van de democratische rechtstaat, beleid toetsen aan fundamentele wetten en mensenrechtenverdragen en zodoende een belangenafweging maken.

Dat burgers of groepen burgers gebruik kunnen (blijven) maken van een gang naar de rechter als er volgens hen sprake is van een schending van hun mensenrechten is fundamenteel van belang, ook voor hun vertrouwen in de democratische rechtsstaat.¹

Werkwijze

Strategisch procederen omvat volgens PILP het doelbewust inzetten van juridische middelen, waaronder rechtszaken, procedures en juridisch advies. Dit gaat niet alleen over het strategisch inzetten van het recht ten opzichte van andere middelen zoals media, lobbyen en protest, maar ook over het maken van strategische keuzes binnen juridische procedures zelf.

PILP benadrukt dat het recht slechts als middel moet worden ingezet wanneer het de campagnes en doelen van de betrokken partijen kan versterken. Het voeren van rechtszaken is voor PILP geen doel op zich. PILP zal dan ook in veel gevallen adviseren tégen het starten van een juridische procedure. Bovendien waken wij ervoor dat al onze procedures juridisch stevig onderbouwd zijn, en voldoen wij altijd aan de gedragsregels en wetgeving die gelden voor de advocatuur.

Hoewel PILP geen 'standaard werkwijze' kent, zijn er wel een aantal elementen die voor ons belangrijk zijn en vaker terugkomen. De benadering van PILP, ook bekend als *movement lawyering*, plaatst gemeenschappen, bewegingen en activisten centraal in de juridische strijd die voor en met hen wordt gevoerd. Wij betrekken cliënten actief bij alle fasen van het juridische proces en beschouwen hun kennis en ervaring als onmisbaar. Daarnaast vinden wij het belangrijk om onze kennis en aannames voortdurend te testen met inhoudelijke experts, waaronder academici en andere advocaten. Zodoende organiseren wij in bijna alle gevallen één of meerdere

¹ Zie ook het GRIP rapport uit 2023: <https://www.wrr.nl/publicaties/rapporten/2023/11/30/grip>

brainstormsessies met betrokkenen om gezamenlijk de meest kansrijke juridische strategie te ontwikkelen.

Werkzaamheden

PILP is meer dan een gewoon advocatenkantoor. Zoals hierboven genoemd fungeert het als de juridische bondgenoot voor een diverse groep belanghebbenden in Nederland, waaronder gemeenschappen, bewegingen, ngo's, belangenorganisaties en (andere) activisten. PILP biedt dan ook meer dan enkel juridische bijstand.

De **diensten** van PILP omvatten:

- Adviseren over strategische juridische procedures aan gemeenschappen, bewegingen, ngo's en andere bondgenoten.
- Ondersteunen en voeren van juridische procedures voor genoemde partijen.
- Delen van kennis en ervaring op het gebied van mensenrechten, strategisch procederen en *movement lawyering*, zowel nationaal als internationaal, door middel van lezingen, workshops, colleges en samenwerkingen.
- Uitvoeren van (juridisch) onderzoek en het delen van bevindingen via verschillende publicaties, waaronder (juridische) rapporten.
- Verspreiden van de visie op strategisch procederen en de boodschap van cliënten in de media.
- Organiseren van nationale en internationale evenementen en onderhouden van nationale en internationale samenwerkingsverbanden.

Doelstelling 2026

Als juridisch bondgenoot wil PILP dienend zijn aan gemeenschappen, bewegingen, maatschappelijke organisaties en activisten die zich inzetten voor mensenrechten en rechtvaardigheid. Onze cliënten en hun strijd zijn dus voor het grootste deel agenda-bepalend voor de onderwerpen en zaken waar PILP aan werkt. PILP stelt zichzelf dus in beginsel geen inhoudelijke doelen. Uitzondering hierop is het meer globale uitgangspunt dat we ons blijven willen inzetten voor de groepen die we in de afgelopen jaren reeds bijstonden, en dat we daarnaast in 2026 aandacht hebben voor sociaaleconomische thema's.

Daarnaast willen we ons blijven inzetten voor de rechtsstaat in het algemeen, onder andere via onze campagne voor algemeenbelangzaken. PILP zal in 2026 ook flink in gaan zetten op fondsenwerving en donateurswerving om haar werk duurzaam te kunnen blijven voortzetten.

De organisatie

PILP is voortgekomen uit het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) en is sinds december 2022 een zelfstandig advocatenkantoor in de vorm van een stichting zonder winstoogmerk. Het werk wordt voor een groot deel gefinancierd uit fondsen en voor een klein deel uit donaties van individuen. De stichting wordt dagelijks bestuurd door het bestuur en directie en beschikt over een Raad van Toezicht die op hoofdlijnen controleert.

Op het wekelijkse teamoverleg beslist het hele team van PILP over welke zaken wel en niet aan te nemen. Bij PILP werken momenteel negen betaalde medewerkers. Er is een juridisch team, dat momenteel bestaat uit vier advocaten, een juridisch adviseur en een juridisch medewerker. Ook is er een operationeel team, bestaande uit de algemeen directeur, een coördinator bedrijfsvoering en projecten, een administratief medewerker en een financieel coördinator.

Raad van Toezicht:

- prof. dr. Ashley Terlouw: voorzitter

- mr. Berna Keskindemir
- mr. Wolfgang Sakulin
- Judith Brandsma MA MBA

Bestuur:

- mr. Jelle Klaas: voorzitter
- mr. Merel Hendrickx: secretaris
- mr. Rosa Beets: penningmeester

Betaalde medewerkers:

- mr. Jelle Klaas: advocaat en algemeen directeur
- mr. Merel Hendrickx: advocaat
- mr. Rosa Beets: advocaat
- mr. Elsa van de Loo: advocaat
- mr. dr. Nawal Mustafa: juridisch adviseur
- mr. Kirsten Meiring: juridisch medewerker
- mr. Nadia Bosma: coördinator bedrijfsvoering en Projecten
- Soraya el Aaddaoui: administratief medewerker
- Lotte Keularts: financieel coördinator

Inkomstenwerving

Sinds de oprichting in 2014 is PILP steeds in staat gebleken om voldoende fondsen te werven voor haar eigen werkzaamheden. Deze financiering is voor een groot deel afkomstig van (grote) nationale en internationale fondsen, en wordt voor een deel aangevuld met donaties van individuen. PILP zet sinds 2025 in op de vergroting van het aandeel donaties vanuit particuliere donateurs.

Daarnaast is een groot deel van het werk van PILP alleen mogelijk door *pro bono* ondersteuning vanuit andere advocaten(kantoren), onderzoek door academici en studenten en andere inbreng in natura van bondgenoten.

De wijze van fondsenwerving bestaat onder meer uit:

- het doen van aanvragen voor institutionele financiering van de stichting. Deze financiering kan vrij besteed worden aan salarissen, evenementen, huur en andere algemene kantoorkosten.
- het doen van aanvragen voor projectfinanciering. Deze financiering kan geoormerkt worden besteed aan specifieke uitgaven behorende bij een dossier of project. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van een conferentie of het voorbereiden van een strategische procedure over een specifiek onderwerp.
- het werven van donateurs. Financiering vanuit donateurs kan vrij of geoormerkt besteed worden, afhankelijk van de donatie. PILP werft donateurs via de website en door middel van wervingscampagnes op (sociale) media en tijdens evenementen.
- het geven van lezingen en workshops. Medewerkers van PILP geven in het kader van hun werk regelmatig colleges en workshops en ontvangen hier soms een kleine vergoeding voor. Deze vergoedingen worden toegevoegd aan het vermogen van de stichting en kunnen vrij besteed worden.

Beheer en besteding van vermogen

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het beheer van het vermogen van de stichting op hoofdlijnen. Zij heeft goedkeuringsrechten op de jaar- en kwartaalbegrotingen. Het bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor het dagelijkse beheer van het vermogen van de stichting op detailniveau en mag binnen de kaders van de goedgekeurde begroting handelen.

De Raad van Toezicht heeft geen invloed op de inhoudelijke keuzes met betrekking tot juridische procedures. Deze keuzes worden, in lijn met de Verordening op de Advocatuur, uitsluitend belegd bij advocaten.

Met betrekking tot het beheer van het vermogen van de stichting gelden verder de volgende richtlijnen:

- Betalingen (binnen de kaders van de goedgekeurde begroting) worden voorbereid door de administratief medewerker, waarna zij worden gecontroleerd door de algemeen directeur en een ander bestuurslid. Betaling is slechts mogelijk met autorisatie van twee personen.
- De financieel coördinator bereidt de financiële jaarstukken voor met een extern accountantsbureau. Het bestuur is eindverantwoordelijk.
- De financiële verantwoording van de stichting geschiedt aan de verschillende fondsen op de gezamenlijk vastgestelde rapportageagenda.
- Een eventueel positief resultaat uit overige inkomsten zoals donaties en onderwijsactiviteiten wordt toegevoegd aan de algemene reserve van de stichting.
- Een eventueel positief resultaat op proceskosten (gemaakte proceskosten afgetrokken van inkomsten uit proceskostenvergoedingen) wordt toegevoegd aan het procesfonds van de stichting.

Besteding vermogen

Omdat PILP haar diensten in beginsel *pro bono* aanbiedt aan cliënten wordt het vermogen van de stichting met name aangewend om de salarissen en andere kantoor gerelateerde kosten te dekken. Daarnaast wordt het vermogen besteed aan activiteiten die het werk van PILP bevorderen (zoals cursussen) ofwel die het werk van PILP bij het grotere publiek onder de aandacht brengen (zoals evenementen).

PILP hanteert de volgende categorieën:

- Personeelskosten
- Reiskosten
- Externen
- Kantoorkosten
- Advocatenkantoorkosten
- Externe communicatie
- Deskundigheidsbevordering
- Overige

PILP beschikt daarnaast over een algemene reserve en een bestemmingsreserve voor proceskosten. Het procesfonds stelt PILP in staat om (onder meer) garant te staan voor proceskostenveroordelingen in de procedures die worden gevoerd. PILP heeft het voornemen om een algemene reserve aan te houden tot een bedrag waarmee de voortzetting van de stichting voor ten minste een jaar kan worden gewaarborgd.